

זִקְנָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר – ה' נֶעֱלָה מִזְרָחֶךָ תְּצַדֵּקָה שְׁדָךְ אֶחָד מִסְפָּרִים רַבָּם זְהִיא תְּקִוָּה לְכָלָל"י
וְלֹא תַּעֲבֹר מִזְרָחֶךָ תְּצַדֵּקָה שְׁדָךְ אֶחָד מִסְפָּרִים רַבָּם זְהִיא תְּקִוָּה לְכָלָל"י

בְּרִכָּה לֵנוֹתָה קַמּוֹדָה הַלְּבָבָד שֶׁדֶד

סְפָרֶרֶת כְּלַקְלַת מִזְמֹרְתָּה

וְצַרִיךְ כִּל אָדָם לְרִחָם מֵאָד עַל בָּשָׂר הַגּוֹף, לְהַרְאֹות לוֹ מִכֶּל
הָאָרֶה וּמִכֶּל הַשְׁגָה שַׁהֲגָשָׁמָה מִשְׁגָת, שַׁהֲגָופָ גַּם כֵּן
יְדֻעַ מִזֶּאת הַהַשְׁגָה, בְּבִחִינַת (ישעיהו נ"ח): "זִמְבָּשָׂרָה לֹא תִּתְעַלֶּם"
- 'מִבְשָׂרָה' דִּיקָא, שֶׁלֹּא תַּעֲלִים עִינֵיכֶם מִלְרִחָם עַל בָּשָׂרָה, תִּינּוּ
בָשָׂר גּוֹפָךְ, כִּי צְרִיכֵין לְרִחָם מֵאָד עַל הַגּוֹף לְרֹאות לְזַכְבּוֹ, כִּי
שִׁיוּבֵל לְהַזְדִּיעַ לוֹ מִכֶּל הָאָרוֹת וְהַהַשְׁגּוֹת שַׁהֲגָשָׁמָה מִשְׁגָת. כִּי
הַגְּשָׁמָה שֶׁל כִּל אָדָם הִיא רֹאָה וּמִשְׁגָת תִּמְיד דִּבְרִים עַלְיוֹנִים
מֵאָד, אֲבָל הַגּוֹף אֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֶם, עַל כֵּן צְרִיךְ כִּל אָדָם לְרִחָם מֵאָד
עַל בָשָׂר הַגּוֹף, לְרֹאות לְזַכְבּוֹ הַגּוֹף, עַד שְׁתוּבֵל הַגְּשָׁמָה לְהַזְדִּיעַ לוֹ
מִכֶּל מֵה שַׁהֲיָא רֹאָה וּמִשְׁגָת תִּמְיד פָּגָ"ל.

וכִּשְׁהַגּוֹף הוּא בָּבְחִינָה זוֹ, הִיא טוֹבָה לְהַגְּשֵׁמָה, שֶׁלְפָעָמִים נֹפֶלֶת מִמְּדִרְגָתָה. וּכִשְׁהַגּוֹף צָח וְאוֹר, תּוֹכֵל הַגְּשֵׁמָה לְהַתְּרוּמָם וְלַחֲזֵר לִמְדִרְגָתָה עַל-יִדִי הַגּוֹף, הִינֵנוּ, עַל-יִדִי תְּעֻנוּגִי הַגּוֹף תּוֹכֵל לְזַכַּר וְלַעֲלוֹת לְתְעֻנוּגִים שֶׁלָה, בַּי מַאֲחֵר שַׁהַגּוֹף גַם בָנ טוֹב וּכְשֵׁר, אֵינוֹ גַלְפָד בְהַתְעֻנוּגִים, וּעַל בָנ תּוֹכֵל הַגְּשֵׁמָה לַחֲזֵר עַל-יִדִי תְעֻנוּגִי הַגּוֹף לִמְעָלָתָה, לְתְעֻנוּגִים שֶׁלָה. וְכֵן גַם בָנ עַל-יִדִי הַרְשִׁימּוֹת שִׁיש בַהַגּוֹף, עַל-יִדִי הָאָרוֹת שַׁהָאִירָה בָז הַגְּשֵׁמָה מִקְדָם, תּוֹכֵל עַתָה לְזַכַּר וְלַעֲלוֹת וְלַחֲזֵר לִמְדִרְגָתָה. וְזֹה בְחִינָת (איוב י"ט): "מִבְשָׁרִי אֲחֹזָה אֱלֹהָה", 'מִבְשָׁרִי' דִיקָא, הִינֵנוּ עַל-יִדִי בְשָׁר הַגּוֹף יְחֹזָה אֱלֹהָה', הִינֵנוּ הַשְׁגּוֹת אֱלֹהָות; הִינֵנוּ שַׁהָאָדָם בְגּוֹפוֹ יַרְאָה וַיְחֹזֶה הַשְׁגּוֹת עַלְיוֹנוֹת שַׁהַגְּשֵׁמָה מִשְׁגַת תְּמִיד בְגּוֹל. אֲבָל כִשִּׁיש לַהַגּוֹף עָזּוֹת מִבְחִינָת "וְהַכְּלָבִים עָזִי

גַּפְשׁ", אֵין הַגְּשָׁמָה יִכְׂלֶה לְסַמֵּךְ עַצְמָה וְלַהֲתִקְרֵב אֶל הַגּוֹף לְהַזְדִּיעַ לוֹ מִהַהְשָׁגּוֹת שֶׁלְהָ, כִּי תּוֹכֵל לְלִפְנֵי בְּתְּקָפָה וְעַזּוֹת הַגּוֹף, מַה שֶּׁהַגּוֹף עֻזָּה וְחַזָּק בְּהַתְּאֹוֹת. וְצִרְיךָ לְזֹה עַזּוֹת דְּקָדְשָׁה - הַיְנוּ קַוְלוֹת הַגּוֹף, שְׁעַל-יְדֵיכֶם מִשְׁבֵּר עַזּוֹת הַגּוֹף. כִּי 'אֲנָחָה שׁוֹבֵר גּוֹפָו שֶׁל אָדָם' (בְּרָכוֹת נ"ח), וּבְשֶׁמֶשֶׁבֵּר עַזּוֹת וְתְּקִיפּוֹת הַגּוֹף, עַל-יְדֵיכֶם תּוֹכֵל הַגְּשָׁמָה לַהֲתִקְרֵב עַצְמָה אֶל הַגּוֹף, כִּי לֹא תְּהִיא גְּלַבְּדָת שֶׁם.

רֹזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים ק"ב): **מִקְוֵל אֲנָחָתִי דְּבָקָה עַצְמָי לְבָשָׁרִי**. עַצְמָי - הִיא הַגְּשָׁמָה, שַׁהְיָא עַצְם הָאָדָם, כִּי עַקְרָב עַצְמִיזָת הָאָדָם, מַה שְׁגַּקְרָא אֶצְל הָאָדָם אָנִי, הִיא הַגְּשָׁמָה, שַׁהְיָא עַצְם הַקְּרִים לְעֵד. אֶבְלָל מִחְמָת עַזּוֹת הַגּוֹף בְּתְּאֹוֹתָיו, אָזִי הַגְּשָׁמָה שַׁהְיָא עַצְם הָאָדָם רְחוּקָה מִבְּשָׁרוֹ וְגּוֹפָו, וּעַל-יְדֵיכֶם קֹול אֲנָחָה, שַׁהְיָא בְּחִינַת עַזּוֹת דְּקָדְשָׁה בְּגַ"ל, עַל-יְדֵיכֶם גִּשְׁבֵר עַזּוֹת גּוֹפָו, וְאֵז מִתְּקִרְבָּת וּמִתְּדִבְּקָת הַעַצְם לְהַבָּשָׁר, הַיְנוּ הַגְּשָׁמָה לַהַגּוֹף. וְזֹהוּ: "מִקְוֵל אֲנָחָתִי דְּבָקָה עַצְמָי לְבָשָׁרִי" בְּגַ"ל.

וּבְחִינַת קֹול הַתְּקִיעָות הָוָא בְּחִינַת "מִקְוֵל אֲנָחָתִי", וְזוֹא מִשְׁבֵּר גּוֹפָו שֶׁל אָדָם, בְּבְחִינַת (עמום ג): "אֵם יִתְקַע שׁוֹפֵר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחְרֹדוּ", וּעַל-יְדֵיכֶם יוּכְלָל לְבוֹא לְרֹזְעִים הַגַּ"ל. וְזֹה בְּחִינַת: **תְּקִיעָה, שְׁבָרִים, תְּרוֹזָעָה**. תְּקִיעָה - הֵם הַקְּוֹלוֹת, קֹול עַז. **שְׁבָרִים** - שְׁעַל-יְדֵיכֶם גִּשְׁבֵר עַזּוֹת הַגּוֹף בְּגַ"ל. תְּרוֹזָעָה - בְּחִינַת (שְׁמוֹאַלְבִּי ה): "וְזֹאתה תְּרַעָה אֶת עַמֵּי" הַגַּ"ל, שְׁהָם הַרֹּזְעִים דְּקָדְשָׁה, שְׁאֵי אִפְּשָׁר לַהֲתִקְרֵב לְהָם כִּי אֵם עַל-יְדֵיכֶם עַזּוֹת דְּקָדְשָׁה, שְׁהָם בְּחִינַת קְוֹלוֹת דְּקָדְשָׁה, בְּחִינַת קֹול שׁוֹפֵר בְּגַ"ל. וְזֹה (בראשית י"ז): "וַיִּמְלֹא אֶת בָּשָׁר עַרְלָתָם בְּעַצְם הַיּוֹם הַזֹּה", וּבְתִיב (שם): "בְּעַצְם הַיּוֹם הַזֹּה גַּמְול אֶבְרָהָם"; 'הַיּוֹם הַזֹּה' - זֹה בְּחִינַת קֹול שׁוֹפֵר, שֶׁמְצֹתוֹ בַּיּוֹם (ראש הַשָּׁנָה כ"ח; מגלה כ), בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים כ): "יַעֲנֵה הָ"

זֶקְנָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר

אָנָל
אָנָטָר פִּזְחָרֶץ זָצְעָל "אָנָטָר אָנָטָר" מִקְוֹה שְׂדֵךְ אָנָטָר פִּסְפָּרִץ רַבְבָּע אָנָטָר תְּזַקְזַּע לְפָלָא

30 "חַק נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹר ע"י הוֹצָאת "נְצָחָת וְאַגְּנָחָת" שְׁעִיר יִשְׁיבָת תִּיקְוָן המידות

בַּיּוֹם צְרָה", שְׁעַל-יָדָו גַּמְזָל וְגַשְׁבָּר עֲרִלָּת בָּשָׂר, וּמְקַבֵּל אֹר הָעָצָם:

וְזֶכְן בְּכָלְלִיּוֹת בְּגַי הָאָדָם יִשׁ בְּחִינַת עַצְם וּבָשָׂר, הַיָּנוּ שְׁחַחְכָּם הָאָמָת, שְׁחוֹא בְּחִינַת הַגְּשָׁמָה לְהָעָם שְׁהָם לְמַטָּה מִמְּנָגָה, הָזָא בְּחִינַת עַצְם, וְהָעָם הָם נָגְדוּ בְּחִינַת בָּשָׂר. וּכְשָׁהָם בְּבְחִינַת בָּשָׂר, כְּמוֹ בָּשָׂר הַגּוֹף בְּעַצְם הָאָדָם, הָם שׂוֹמְעִים הַקּוֹל אָגְנָחָת, הַיָּנוּ קֹולוֹ שֶׁל הַחַכְמָם, וּשׂוֹבְרָת גּוֹפָם, בְּבְחִינַת 'אָגְנָחָת שׂוֹבְרָת' וּכְוּי, וּעֲלִיְדִיְזָה יוּכְלָה לְסִמְדָה לְהַתְּקִירָב אֲלֵיכָם, שְׁהָם בְּחִינַת בָּשָׂר, בְּבְחִינַת "מִקְוָל אָגְנָחָת דְּבָקָה עַצְמִי לְבָשָׂרִי" הַגְּיָל. אֲך֒ בְּשָׁאַיָּנָם בְּבְחִינַת בָּשָׂר, אַיָּנָם שׂוֹמְעִים כָּל קֹול הָאָגְנָחָת הַגְּיָל; וְאַפְלוּ אֲם שׂוֹמְעִים קֹולוֹ, אַיָּנָם שׂוֹמְעִים הַקּוֹל בְּעַצְמוֹ, בַּי אֲם קֹול הַבְּרָהָה:

וְזֶקְוֹל הַבְּרָה הָזָא - דַע, בַּי בְּשִׁגְתְּעֹזֶר קֹול דְקָדְשָׁה, אָזִי מִתְעֹזֶר מִמְּנָגָה קֹול דְסִטְרָא אָחָרָא, בַּי עֲלִיְדִי הָעֲבָרוֹת גְּבָרָאים מִחְבָּלִים, וְהָם צֹעֲקִים: הַב לֹן מְזֻוגִי! הַב לֹן חַיִי! וּכְשָׁאַיָּן מִתְגָּבָר וּמִתְעֹזֶר קֹול דְקָדְשָׁה, הָם נְחִים; אֲך֒ תְּכָפָה שְׁמִתְעֹזֶר קֹול דְקָדְשָׁה, הָם מִתְעֹזֶרְרִים תְּכָפָה וּמִתְחִילֵין לְצַעַק וּלְקַטְרָג נָגְדוֹ, וְזֹה כֹּל הַחַבָּרָה שִׁיּוֹצָא מִקְוָל הַקָּדְשָׁה. וְזֹה בְּחִינַת (ירמיה י"ד): "אִם עֹזֶגֶנוּ עָנוּ בָּנוּ" - 'אִין עֲגִיה אֶלָּא לְשׁוֹן צָעָקָה' (ע"ז ר"ש"י פ' כי תבא ד"ה וענית ובגמ' סוטה ל"ב): הַיָּנוּ שְׁהָעֲזָנוֹת צֹעֲקִין בָּנוּ בְתֹוכָנוּ מִמְשָׁ עֲלִיְדִי שִׁגְתְּעֹזֶר קֹול דְקָדְשָׁה, וּכְמוֹ שְׁבַתּוֹב אֶצְל הַצְּרָפִית (מלכיס-א' י"ז): "בְּאַת אֶלְיָהוּ הַזָּכִיר אֶת עֹזֶגֶי", הַיָּנוּ: כָל זָמֵן שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם אֶלְיָהוּ, וְלֹא הָיָתָה הַקָּדְשָׁה גּוֹבְרָת כָּל בָּה, הָיָה הָעֲזָנוֹת שְׁלָתָה נְחִים, אֲך֒ עֲלִיְדִי שִׁגְתְּעֹזֶר שָׁם קָדְשָׁת אֶלְיָהוּ, הָיָה גּוֹבְרִים וּגְתַעֲזֶרְרִים עֹזֶגֶנוֹתָיה לְצַעַק וּלְקַטְרָג עַלְיָה.

וְזַהֲגֵן: אם עָזָגֵנוּ עָנוּ בָּנוּ – שֶׁהָעֻזּוֹנוֹת צְוָעָקִין בְּתֹוכָנוּ. וְאַפְלוּ כַּשְׁאָנוּ צְוָעָקִים אֵיזָה קֹול דְּקָדְשָׁה, אֵין אָנוּ זָכִין לְשָׁמֶעֶן קֹול דְּקָדְשָׁה בְּעַצְמָוֹן, לְשָׁבֵר עַל-יָדוֹ עֻזּוֹת הַגּוֹף, בַּי אִם קֹול הַבְּרָהָה, שֶׁהָוָא קֹול הָעֻזּוֹנוֹת שְׁגַתְעָוָרְרֵין נֶגֶד קֹול דְּקָדְשָׁה, וְהָם צְוָעָקִים בְּתֹוכָנוּ: הֵי עָשָׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ – שְׁאָתָה בְּעַצְמָה תַּעֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ וְתַרְחֵם עַלְיָנוּ לְמַעַן הַלְּבָדָה. וּבְשֵׁאַיָּנוּ בְּבִחִינָת בְּשֶׁר לְהַחְכָּם, שֶׁהָוָא בְּבִחִינָת הָעֲצָם, אָזִי אַיִן שׁוֹמֵעַ הַקּוֹל בְּעַצְמָוֹן הַפָּלֶל רַק הַקּוֹל הַהְבָּרָה, הַיָּנוּ קֹול הָעֻזּוֹנוֹת שְׁגַתְעָוָרְרֵים מִזָּה הַקּוֹל.

וְזַהֲגֵן (ראש השנה כ"ז): 'הַתוֹקָע בְבָור', בִּחִינָות (תְּהָלִים פ"ח): "שְׁתַגֵּנִי בְבָור תְּחִתִּוֹת", וְהָוָא מִתְאַגֵּת וְתוֹקָע עַל זַהֲגֵן: 'אוֹתָם הָעוֹמְדִים בְחַזֵ' – שְׁאַיָּנָם בְבִחִינָת בְשֶׁר; 'אִם קֹול שׁוֹפֵר שְׁמֶעֶן, יֵצֵא' – הַיָּנוּ שְׁיַוְבֵל לְצֹאת מִתֹּוךְ הַרְעָשָׁלָן; זֶאת קֹול הַבְּרָה שְׁמֶעֶן, לֹא יֵצֵא', בְגַ"ל.

גַּמְצָא, בֵּין קֹול אֲנָחָת הָאָדָם בְּעַצְמָוֹן אַיִן שׁוֹמֵעַ אִם אַיִן בְבִחִינָת בְשֶׁר, שֶׁהָגּוֹף רַחֲזָק כֹּל-כֵּד מִהָּעֲצָם הַגְּשָׁמָה עַד שְׁאַיָּנוּ בְבִחִינָת בְשֶׁר, וְאָזִי אַיִן שׁוֹמֵעַ קֹול אֲנָחָתוֹ; וּבָזָן קֹול אֲנָחָת הַחְכָּם, אִם אַיִן בְבִחִינָת בְשֶׁר לְהַחְכָּם, אַיִן שׁוֹמֵעַ קֹולוֹ, בַּי אִם קֹול הַבְּרָה בְגַ"ל:

שְׁנַיְרָה קְאַזָּה לְקָאַטָּה מְזַעְגָּרְיוֹן הַשְׁאָמָּנָה

ד וְאֵי אִפְשָׁר לְבוֹא לְאֵלּוּ הַרְזָעִים וְלַהֲתִקְרֵב אֶל הַקָּדְשָׁה בַּי אִם עַל-יָדָי עֻזּוֹת דִּיקָא כִּמְאַמֵּר חַכְמֵינוּ זְכּוּרָנוּ לְבָרְכָה 'הָווֵי עַז בְּגַמֵּר' (אָבוֹת פְּרָק ה), וּבָמוֹ שְׁכַתּוֹב: "גַּהְלַת בְּעַזְךָ אֶל גִּוָּה קְדָשָׁךָ" (שְׁמוֹת ט"ז). בַּי יִשְׁרָאֵל רְזָעִים שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהָם גַּם בָּזָן מִפְּרָסְמֵי הַדָּזָר וּכְזַיִן אֲנָשִׁים לְתַחַות שְׁעַבּוֹדֵיהוּ וּעַקְרֵב כְּחֵם הַזָּא עַל-יָדָי עֻזּוֹת בַּי עֻזּוֹת מְלֻכּוֹתָא בְלֹא תְּגָא' (סְגִּידָרִין ק"ה). וְהָם כְּכָלְבִּים בְעַזּוֹתָם וְהָן

זֶקְןָ נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר

א' עז' פ' זהירות ז' צ' ל' "אָזְר אָזְר מִקְוֹה שְׂדֵךְ מִסְפֵּרִי רַבְבָּז אַזְהָר תְּזִקְנָז לְפָלָז"
ח' עז' "חַק נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹר ע' הַזָּאת "נְצָחָת וְאַגְּזָה" שְׁעִיר יִשְׁבַּת תִּיקְוֹן המידות ז' עז' 30

'פָנִי הַדָּוֶר כְּפָנִי הַכְּלָב' (סוטה מ"ט): בְּבָחִינָת: "זֶה כְּלָבִים עַזִּי גַּפֵּשׂ
הַמָּה רָעִים" (ישעיה נ"ו יא). וְעַל כֵּן אֵי אָפְשָׁר לְהַגְּצָל מֵהֶם מִתְחַת
מִמְשִׁלְתָּם רַק כְּשִׁיחָה לֹא עַזְוֹת גָּדוֹל מִאֵד לְעַמְדָה כְּגַד עַזְוֹתָם הַרְעָ
וַיְהִי מִצְחֹז חַזְקָה לְעַמְתָה מִצְחָם. וְכֵן אֵי אָפְשָׁר לְהַגְּצָל מִכֶּל
הַמּוֹגָעִים וְהַחֲזָלִים וְהַמִּתְגָּדִים וְלַהֲתִקְרָב אֶל הַאֲמָת כִּי אֵם
עַל-יָדָי עַזְוֹת דְּקָדְשָׁה (ועין "שְׁלַחַן-עֲרוֹד" סימן א):

ה וְכֵן צְרִיךְ הָאָדָם שַׁיְהִיה לֹא עַזְוֹת דְּקָדְשָׁה כְּגַד עַצְמוֹ דְּהַיָּנוּ גַּד
עַזְוֹת הַגּוֹף שַׁהוּא עֹז וְחַזְקָה בְּלִבְכֶּד בַּתְּאֻוּת וְאֵין לֹא בּוֹשָׁה מִהְשָׁם
יַתְבִּרְךְ. וְעַל-יָדָי עַזְוֹת הַגּוֹף עַל-יָדִיֶּזֶה אֵין הַגְּשָׁמָה יִכּוֹלָה לְסִמְךָ
עַצְמָה לְהַתְקָרֵב לְהַגּוֹף לְהַזְדִּיעַ לֹא מִהְשָׁגָת שַׁהְיָא מִשְׁגָּת. כִּי
בּוֹדָאי הַגְּשָׁמָה שֶׁל כָּל אָדָם הִיא רֹאשׁוֹ וּמִשְׁגָּת תִּמְיד דְּבָרִים
עַלְיוֹנִים מִאֵד אֶבֶל הַגּוֹף אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִחְמָת שַׁהְיָא רְחוֹקָה
מִמְנוּ מִחְמָת עַזְוֹתוֹ שַׁהְוּא עֹז וְחַזְקָה בַּתְּאֻוּת. וְצְרִיךְ כָּל אָדָם לְרִחְםָ
מִאֵד עַל בְּשֶׁר הַגּוֹף לְרִאוֹת לִזְכָּבוֹ לְשִׁבְרָע עַזְוֹתוֹ הַרְעָע שֶׁל הַתְּאֻוּת,
בְּדי שְׁעַל-יָדִיֶּזֶה תּוֹכֵל הַגְּשָׁמָה לְקִרְבָּה עַצְמָה לְהַגּוֹף וְלַהֲרִאּוֹת לֹא
מִבֶּל הָאָרֶה וּמִבֶּל הַשְּׁגָּה שַׁהְיָא מִשְׁגָּת שַׁהְגּוֹף יִדְעַ גַּם כֵּן מִמְגָה.
עַל כֵּן צְרִיךְ עַזְוֹת דְּקָדְשָׁה לְעַמְדָה גַּד עַזְוֹת הַגּוֹף. וְעַזְוֹת דְּקָדְשָׁה
הִיא בָּחִינָת קּוֹלוֹת דְּקָדְשָׁה. כִּי כָל הַקּוֹלוֹת הַזָּן קוֹל צָעָקָה הַזָּן קוֹל
אֲגַחָה הַזָּן קוֹל שׁוֹפֵר הַזָּן קוֹל זְמָרָה הַזָּן קוֹל צְדִיקִי אֲמָת וּשְׁאָר כָּל
הַקּוֹלוֹת דְּקָדְשָׁה כָּלִם הֵם בָּחִינָת עַזְוֹת דְּקָדְשָׁה. וְאַפְלוֹ קוֹל קְשָׁקוֹשָׁ
הַמִּטְבָּעוֹת שֶׁל צְדָקָה זוּה הַקּוֹל הוּא גַּם כֵּן בָּחִינָת עַזְוֹת דְּקָדְשָׁה
וְעַל יָדֵיהם מִשְׁבְּרִין עַזְוֹת הַגּוֹף:

פָּרֶר חַיִּי פְּטוֹרָרְיָז חַזְקָעִים

קִיח (טו) בְּשִׁנְתָה תְקִמ"ז גַּסְע לְגַאֲוִרִיטָש וְאָסְטְרָה א וְזָאַסְלָאָב
וְזָוְבָּנָא וּשְׁאָר קְהַלּוֹת. וְהִיא אֹז גַּסְיכֵן בְּקַהְלָת-קְדָש בְּרָאָד, וּשְׁהָה

בַּדָּרֶךְ זוּה בְּעֵדֶךְ חַצִּי שְׁנָה. וְאֵין שָׁוֹם אָדָם יוֹדֵעַ מָה עָשָׂה בְּגַסִּיעָה זוּ. כִּי לֹא קִבֵּל שֵׁם מִמּוֹן בְּגַסִּיעָה זוּ, גַּם בְּרַב הַמִּקּוֹמוֹת שְׁהִיה שֵׁם לֹא יִדּעוּ מִמּוֹן כָּלִיל, בְּפִרְטָה בְּבָרָאָד שְׁגָבָנָם לִשְׁם לְבָדוֹ בְּהַעַלְמָן גָּדוֹל וּכְוֹ'. וּבְגַסִּיעָה זוּ נִפְטָרָה אֲשָׁתוֹ בְּזָאָסָלָב שְׁהִירָה שֵׁם אֲצַל הַדָּאָקְטִיר [רֹופָא]. וְאַנְחָנוּ הַיִּינוּ שֵׁם עַל חַג הַשְׁבּוּעוֹת, וְאַחֲר פִּטְירָת אֲשָׁתוֹ בְּאַזְמָנָה זוּ נִשְׁתַּחַד מִבָּרָאָד. וְאוֹז בָּא עַלְיוֹן חֹלְאָת הַהוֹסֶט [שְׁעֹול] וְאָמָר תְּכַף שִׁיסְתַּלְקָה וּבְחִדְשָׁה אָלֹול נִשְׁאָא אֲשָׁתוֹ הַשְׁגַּנְיָה:

קִיט (טו) וְתַכְפָּה אַחֲר רְאֵש-הַשְׁגַּנָּה תְּקַמְ"ח נִסְעָה לְלִמְבָרָג וְשְׁחָה שֵׁם עַד אֲמַצָּע הַקִּיעַ. וּבָא לִבְיָתוֹ עַל פְּרִישָׁת בְּלָק כְּשָׁגָבָנָם לְלִמְבָרָג נִסְעָה דָּרֶךְ וּוְאַלְטְּשִׁיסְק וְשֵׁם רַצְחָה לְעַבְרָה עַל הַגְּרָעָנִיעַ [הַגְּבוֹל] וְלֹא הִיה יִכּוֹל לְעַבְרָה וְגַתְעַכְבָּה שֵׁם יוֹתָר מִשְׁגַּנִּי שְׁבּוּעוֹת. פָּעָם אַחֲת חָלָם לוֹ בְּלִילָה שְׁעָמָדוּ חִילּוֹת רְבּוֹת מַהְקִיםָר שְׁלָנוּ וּכְנָה בְּגָדָם חִילּוֹת רְבּוֹת מַהְקִיםָר דְּזַיִן, וְהַקִּיסְרִיּוֹת בְּעַצְמָן הִיּוּ שֵׁם. וּבְקִשְׁרָה רְבָנוֹ זְכֻרוֹנוֹ לְבָרְכָה מְאַדוֹן אֶחָד שְׁיִגְיָח אָזְתוֹ לְעַבְרָה. וְאָמָר אַזְתָּךְ בְּזַדְאי לֹא אָגִיחָה לְעַבְרָה לְמִדְיָנִיתָנוֹ. וְהַדָּבָר הִיה גְּרָאָה שְׁאָמָר לוֹ שְׁהָוָא מַתִּירָא פָּנוּ יְבָלְבָל שֵׁם הַמִּדְיָנִה וּכְוֹ'. וְהַלְּךְ וּבְקִשְׁרָה מַהְקִיםָר דְּשָׁם בְּעַצְמָוֹ, וְאָמָר אָגִי אַיִגִּי מַתִּירָא אָגִי מַגִּיחָו לְעַבְרָה לִשְׁם. וְהַקִּיעַ בְּבָקָר וּסְפָר לְהָאִיש שְׁהִיה עַמּוֹ וְאָמָר לוֹ אָגִי יוֹדֵעַ שְׁהִיּוֹם אֶעֱבָר הַגְּרָעָנִיעַ בַּיּוֹם הַגְּרָעָנִיעַ בַּיּוֹם הַגְּרָעָנִיעַ בַּיּוֹם הַגְּרָעָנִיעַ. וּבְעַגְּנִין הַחְלּוֹם הַגְּנִיל יִשְׁעַד דְּבָרִים בַּיּוֹם הַגְּרָעָנִיעַ כִּי לֹא נִכְתָּב בְּזַמָּנוֹ:

קְבָ (יז) בְּשִׁנְתַּת תְּקַעַע נִסְעָה לְאוֹמִין. בְּשִׁנְתַּת תְּקַעַע אַגְּסָתָלָק שֵׁם. וּכְל הַמִּעְשִׂיות שִׁישָׁה בְּכָל גַּסִּיעָה וְגַסִּיעָה, וּבְכָל מִקּוֹם שִׁישָׁה שֵׁם, קְצָתָם כְּבָר גַּרְשָׁמוֹ בְּמִקּוֹם אַחֲרָה, וּרְבָם גַּשְׁבָּה. חֹזֵץ מִזָּה יִשְׁתַּחַת הַרְבָּה

יְוִתֶּר מֵהַ שְׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִים כִּלְלָה, כִּי בַּוְדָאי אֲין שָׁוֹם אָדָם יוֹדֵעַ תְּכַן
כִּונּוֹת נְסִיעֹתֵינוּ הַקְדוֹשִׁים:

כבא (יח) בְּשַׁנְתָת תְּקִמָה בֵין פֶסְחָה לְעַצְרָת נֶסֶע לְשָׁאָרִיגָרָאָד וְשָׁהָה שֶׁם שְׁנִי שֶׁבּוּעֹות. וְגַם גְּסִיעָה זו הִיתָה פְלִיאָה גְדוֹלָה מְאָד וּכְוָי. וּפְתָאָום יָצָא מִשְׁם, וְאָמָר שְׁבּוֹרָח כְמוֹ מַאֲשָׁה. וְאַחֲרִיכָךְ הִיה שֶׁם שְׁרָפּוֹת גְדוֹלוֹת כִּמָה פְעָמִים, וְאָמָר אַלּוּ הִיּוּ יוֹדָעִים בְּנֵי שָׁאָרִיגָרָאָד הַטּוֹבָה שְׁעָשִׂיתִי לָהֶם וּכְוָי אַפְעָל-פִּיכְזָן כָל זוּה טֻוב מַעֲפּוֹשׁ רְחַמְנָא לְצִילָן. וּמוֹבָן מִדְבָּרוֹ שְׁהַצִּילָם עַל-יִדִי יִשְׁיבָתָו שֶׁם מַעֲפּוֹשׁ רְחַמְנָא לְצִילָן. אֲלָה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁרִי הַזּוֹבָה וַיַּזְפָה לִידָע סֹד אֶחָד מִגְסִיעָותָיו הַפְלִיאָות מְאָד שְׁלָא הִיה לָהֶם שָׁוָם טֻעם עַל-פִי פְשׁוֹט. וְאָמָר בָעֵת שְׁגַּסְעָה לְגַאֲוּרִיטָשׁ אַלּוּ הִיוּ הַעֲזָלָם יוֹדָעִים עֲגִינָן גְּסִיעָתִי הִיוּ מְגַשְׁקִים הַפְסִיעָות שְׁלִי, בְכָל פְסִיעָה וּפְסִיעָה שֶׁל גְּסִיעָתִי אֲנִי מִכְרִיעַ אֶת כָל הַעֲזָלָם כָלּוּ לְכָפָר זְכוֹת:

שְׁלֹשֶׁת הַנּוֹפָעִים:

כו. על-ידי הוצאה רעה לבטלה בזורה קלפות, המתלבשים בגני אדם מתנגים וחולקים עליו ועוזרין לו יוסרין. כז. הבא על אשת איש, סוף שבא לידי שפיקותדים.כח. מי שהוא מבער נואפים, בזה הוא מתכוון חטא את אבorthיו. כט. מי שרוצה לשמר אותה ברית, יאמר תמיד אמת, גם יעשה חסד עם מי שלא יזכה לתשלים גמולו. ד. לפגם הברית יהיה רודף שלום. לה. על-ידי מחלוקת בא לידי פגם הברית. לב. הרהוריו גאות באים מלחמת שבירת כליו של חסד, ולפי רב הצעות הן רוזב מהחשות של גאות. מג. מי שעובר על משכבי זכר, על-ידי זה נתפס בתפיסה. לד. בסוף חי מסgal לגבורה אנשיים. לה. מי שמדובר עמו אשתו בשעת שחאה, רעה הנולד הן משמדין את עצמן. לו. על-ידי גאות באים לגלות

תחת יד שרים לצים, ונעשה בעל-חוב. אז. בזכות שהענקות נזהרים מנאוף, יבוא משיח, גם לא י策יר אדם לחברו, ובוזד הצדיקים גתגדל. זה. גאות בא עליידי התעסוקות בשמות הטעמה ובכשפים. לנו. הבא על הכותית, מנגנים כל השפע לפטרה אחרת. מה. עליידי גאות בא שכחה. מה. תקון להוציאת זרע לבטלה - שיפתחה להזכיר בגיאדם בתשובה. מב. מי שעוזא נוטר ברית, אף-על-פי שאין לו זכות אבות, הקדוש ברוך הוא עוזה לו זכות. מג. עליידי מעות [אמונה] באין הרהוריו גאות]. מל. בעוז בשוגן וגאות הצדיק נסתלק. מה. בני נואפים יהו נזכרים לבשוגן. מו. בנים הנקודים עליידי עסק הփוגה יהו נואפים. מז. הנואפים לרובם מתנגדים לצדיקים. מה. המוציא זרע לבטלה, אבל הביא בניו קרבן לעובדה זרה גם נדו בסקילה. מט. עליידי גאות מאבד את הזברון. נ. עליידי גאות הבושה נסתלק. נח. עליידי אכילה גסה בא לנאות. נכ. כשהאדם עבר עברה, אחריך הוא מצער מחרמת הגיזע שבו, אבל בשפוגם בברית אין מצער אחריך, כי כבר תלך ממנה הגיזע. נג. מי שאיןו מפר ברית, עליידי זה יש לו זכירה. נל. הרהוריו גאות באים עליידי שבועת שקר.

פרק ט' מהוות הערוך העשוי:

ב מעין דוקטורים ורופאות הרבה לדבר עטנו מאד והיה מגנה מאד מאד עניין רפאות ודוקטורים, ומזהיר מאד מאד לכל מי שרוצה להום על חייו ועל חייו זרע ובני ביתו, שיתרחק עצמו מאד בתכנית הרחוק מלעסוק חם ושלום, ברפאות ודוקטורים ואלו מי שיש לו חולה ביתו ואלו אם החולאת חזק חם ושלום, רחמן לאצלן אף-על-פייכן ישליך על ה' יהבו ויישעו

זֶקֶן נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר

בְּאֶלְקִיו לְבָד וְאֶל יַעֲסֵק בְּרִפְוֹאֹת וְדוֹקְטוֹרִים כֹּל, אַפְלוּ בָּמֶקְומֶשׁ. דּוֹקְטוֹרִים מִפְּלָגִים אֶפְ-עַל-פִּיכְוָן אֶל יִסְמַך עַלְיָהֶם וְאֶל יִמְסַר חַיָּיו בְּיִדָּם, כִּי הֵם קְרוֹבִים לְמִיתָה יוֹתֵר מִחִיִּים רְחַמְנָא לְצַלּוֹ כִּי אַפְלוּ מַי שְׁהָוָא דּוֹקְטוֹר גָּדוֹל אֵי אָפְשָׁר לוֹ לְכַוֵּן הַחֻלְאת וְהַרְפּוֹאָה הַשִּׁיכָת לוֹ לְפִי מִזְגּוֹ וְטֶבַעַו וּכְפִי הַחֻלְאת שֶׁלֽוֹ וּכְפִי הַעַת וְהַזָּמָן כִּי יִש בָּזָה כִּמָה וּכִמָה שְׁנוֹיִים שְׁצָרִיךְ הַדּוֹקְטוֹר לְכַוֵּן בָּהֶם מִאֶד וּקְשָׁה לוֹ מִאֶד שִׁיכְוֹן וְלֹא יִטְעָה בְּכָל הַפְּרַטִּים כִּאֲשֶׁר הֵם בָּעֶצֶם מְזֻדִים בָּזָה וּבָקָל בָּקָל יוֹכֵל לְקָלְקָל לוֹ הַרְבָּה הַרְבָּה שֶׁלֹּא יוֹעֵיל שָׁוֹם תְּקִנָה לְחַיָּוָחָם וּשְׁלֹום, וְאַפְלוּ הַדּוֹקְטוֹר הָגָדוֹל מִאֶד מְכַל-שְׁבָן וּבָל שָׁבֵן רַב הַדּוֹקְטוֹרִים הַמְצֻוִים בְּמִדִּינָתָנוּ אָשֶׁר רַבָּם אַיִּגָם יוֹדָיעַם בֵּין אַיִּגָם לִשְׁמָאָלָם וְהֵם רֹצְחִים מִפְשֵׁש וְהַזְּרִיגִים נִפְשָׁוֹת בְּיִדִים חָמִים וּשְׁלֹום, צָרִיךְ לְבָרָח מֵהֶם כְּמַטְחוּי קָשָׁת לְבָל יִמְית עָצָמוֹ אוֹ הַחֻלָה שְׁמֹסֶר לְהֵם בְּיִדִים חָמִים וּשְׁלֹום וְאַפְלוּ בְשִׁפּוֹסֶר עַל דּוֹקְטוֹרִים גָדוֹלִים הוּא סְפִנָה גָדוֹלה מִאֶד וּרְחֹוק מִן הַחִיִים מֵאַחֲר שְׁגָפָל בַּיָּד הַדּוֹקְטוֹר וְאֵי אָפְשָׁר לְהַאֲרִיךְ וּלְסַפֵּר כָל מַה שְׁסַפֵּר רַבָּנוּ, זְכַרְנוּ לְבָרְכָה בְּעֲגִין זֶה וּסְפֵר שְׁכַשְׁחִיה בְּקַהְלָת-קָדְשׁ לְמִבְּרָג שְׁהָוָא מִקּוֹם קְבוּץ דּוֹקְטוֹרִים גָדוֹלִים הָעִיד לְפָנָיו דּוֹקְטוֹר גָדוֹל בָּעֶצֶם שְׁטוֹב לְהַתְּרִיחַק מִרְפּוֹאֹת וְדוֹקְטוֹרִים בְּתִכְלִית הַרְחֹוק וְאָמַר שְׁכַבֵּר חִקְרוֹ כָּל-כָּך בְּחִכְמַת הַדּוֹקְטוֹרִיא עד שְׁעַבְשַׁו אַיִּגָם יוֹדָיעַם כָּל וּכָל לֹא, כִּי מְרַבְוי חִקְירָתָם כָּבָר רָאוּ שְׁאֵי אָפְשָׁר לְחַקְרָר וּלְבָרַר אִמְתָת הַדְּבָרִים עַל מִכּוֹנָם:

גם יש מחלוקת גדולה ביןיהם בענייני הרפואות ובkahal-kadash לMBERG יש שתי כתות דוקטורים מחלוקת בענין איזה חולאת מסכן איך להציג בו שפט אחת או מרת של הדברים החזקים שיש להם איזה חריפות מזיק מאד לזה החולאת וצריך החולת

אָזְקָנָתָן וְכֹא יַעֲבֹר

סִדְרַ חַלְמֹד לַיּוֹם ח' כֶּסֶל

לְקַחْ רַק הַדָּבָרִים שֵׁהֶם בְּהַפְּךְ וּבְתַּהְאַחֲרָת אֹמֶרֶת בְּהַפְּךְ מִמְּשָׁשׁ,
שְׁצָרִיךְ לְזֹה הַחֹלְלָת דִּיקָא דָבָרִים חֹזְקִים וּבְיוֹצָא, וְדָבָרִים מִתּוֹקִים
וּרְכִים מִזְיקִים מִאַד לְחֹלְלָת הַזֹּאת וּכֶל אַחַת וְאַחַת מִהַּכְתּוֹת
הַגְּלִיל מִבְּיָאָה רְאִוּת חֹזְקוֹת לְדָבְרֵיהֶם, וּלְפִי דַעַת כָּל אַחַת
מִהַּכְתּוֹת מִי שְׁמַתְנָהָג בְּהַפְּךְ דַעַתְם הַוָּא סִם הַמְּפֹוֹת חָם וּשְׁלוֹם,
לְפִי דַעַתְם גַּמְצָא שְׁלַפְיִ דַעַת בַּת זֹו כָּל הַהֲנָהָגּוֹת שֶׁל הַחֹלֶה הַגְּלִיל
שְׁמַתְנָהָג עַל-פִי הַדּוֹקְטוֹרִים שֶׁל הַפְּתָת הַשְּׁגַגָּה הֵם סִם הַמְּפֹוֹת חָם
וּשְׁלוֹם, וּבָזְן לְהַפְּךְ לְפִי בַת הַאֲחָרָת וּכֶל אַחַת מִהַּכְתּוֹת הֵם
דוֹקְטוֹרִים גְּדוֹלִים וּמְפָלָגִים בְּחִכְמָה זֹו מִאַד וְאֶפְעַל-פִי-בָזְן אֵינָם
יְכֹוֹלִים לְכַיּוֹן הַאֲמָת לְאַמְתָו וְגַם אֵי אָפְשָׁר לְבִרְרָה בְּחוֹשָׁש עִם מֵי
הַאֲמָת כִּי לְפָעָמִים גַּרְאָה בְּחוֹשָׁש כִּפְיִ דַעַת זֹו וּלְפָעָמִים לְהַפְּךְ וְאֵי
אָפְשָׁר לְהֵם לְבִרְרָה הַדָּבָר כָּל גַּמְצָא שְׁאֵי אָפְשָׁר לְסִמְךָ עַל
הַדּוֹקְטוֹרִים מֵאַחֲר שֵׁהֶם בְּעַצְמָם מִבְּלַבְלִים מִאַד מִאַד בְּחִכְמָה זֹו
וְאֵי אָפְשָׁר לְהֵם לְעַמְדָה עַל הַאֲמָת לְאַמְתָו וְאֵיךְ יִמְסֶר חַיָּיו בִּידִים
שַׁהְוָא תָּלוֹי בְּחוֹט הַשְּׁעָרָה שֶׁבְּאַשְׁר הַדּוֹקְטוֹר שׂוֹגָה אֵיזָה תְּנוּעָה
בְּעַלְמָא בְּחוֹט הַשְּׁעָרָה הָרִי הוּא מִקְלָקָל חַיָּיו וּמִמִּיתָו בִּידִים
וּבְאַשְׁר רֹאֵין בְּחוֹשָׁש רַב הַפָּעָמִים שְׁרָבִים מִאַד מִתִּים מִן הַעוֹלָם
עַל יָדֵי הַדּוֹקְטוֹרִים כִּי יִשְׁ בְּעַגְנִין חִכְמָת הַדּוֹקְטוֹרִיא דְקַדּוֹקִים
הַרְבָּה הַרְבָּה מִאַד וְהֵם גְּעַלְמִים מִהֵּם מִאַד מִאַד "בְּעַצְמָים
בְּבֶטֶן הַמְּלִאָה" (קְהֻלָּת י"א), עַד שְׁאֵי אָפְשָׁר שִׁיכְיֹון הַדּוֹקְטוֹר בְּכָל
הַדְּקָדּוֹקִים וְהַפְּרַטִים וְלֹא יִשְׁגַּה כָּל עַל-בָּזְן צְרִיכִים לְהַתְּרַחֵק
וּלְבִרְחָה מֵהֵם מִאַד:

סְפָר שְׁלֹחָן שְׁרָאָב הַזְּמָנָה

(ב) יש אומרים שמה ששנינו בקדושת בתי מדרשות רוזה לומר
של רבים דומיא דבית הכנסת אבל יחד הקובע מדרש בביתו

ח'ק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

ח'ק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר פֶּזֶחַ רְצִיָּת אֱלֹהִים מֵאַחֲרֵי שְׁדָךְ מִקְוָה שְׁדָךְ מִסְפְּרִי רְבָבָי עַזְּחָה תְּקֹזָה לְפָלָי →
ח'ק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יצא לאור ע"י הוצאה "נִצְחָת וְאַגְּנָחָת" שעניינו תיקון המידות →
30 →

לצרכו אין לו קדושה כ"כ: (ג) אין ישנים בבית הכנות אפילו
שינת עראי אבל בבית המדרש מותר: (ל) לצורך בית הכנות
מותר לאכול ולישן בתוכו ומטעם זה ישנים בליל יום הכפורים
בבית הכנות ואףלו לצורך מצוה אחרת כגון כשנקבעים לעבר
השנה בבית הכנות מותר לאכול שם: (ט) היו לבית הכנות שני
פתחים לא יכנים בפתח זה לעשותתו דרך לצאת בפתח השני לצר
דרכו ואם היה הדרך עובר קודם שנבנה בבית הכנות מותר וכן
אם לא נכנים בו תחלה כדי לצר דרכו מותר לעשותתו דרך
ושנכנם בו להתפלל מותר למי שנכנים בפתח זה לצאת בפתח
אחר: (ו) מותר ליכנים בבית הכנות במקלו ובתרמילו ובאונדתו
(פי' מיני כיסים תרגום וביקות ובתרמייה). ויש אוסרים ליכנים בו בסכין
ארוך או בראש מגולה: (ז) יכול לרוץ בו בלבד שישפשפו ברגליו
או שייהיה שם גמי שאם ירוץ לתוכו לא יהיה נראה: (ח) טיט שעיל
רגליו ראוי לקנחו קודם שנכנים להתפלל וראוי שלא יהא עליו ולא
על בגדיו שום לכלוד: (ט) נוהגים בהם כבוד לבודן ולבצן (פי'
כבוד נקי הבית. ריבוע זריקת המים על פני הקרקע). ונוהגים להדליק בהם נרות
לכבוד: (י) אףלו לאחר שהרבו עדין הן בקדושתן וכשם שנוהגים
ביהם כבוד בישובן כך נוהגים בחרבנים חזץ מכבוד ורבוע ואם עלו
ביהם עשבים תולשים אותם ומניחים אותם במקומן משום עגמת
נפש כדי שיראו העם ותעיר רוחם וישתדלו לבנותם: (יא) אם
בשעת בניית בית הכנות התנו עליו להשתמש בו מותר
להשתמש בו בחרבנו אבל בישובו לא מהני תנאי ואףלו בחרבנו
لتשמש מגונה כגון זרעה וחשבונות של רבים לא מהני תנאי
בד"א בבתי כנסיות שבuczach לארץ אבל בבתי כנסיות שבאי
לא מהני שום תנאי: (יכ) יש ליזהר מלחשתש בעליה שעיל גבי

ב"ה תשמש קבוע של גנאי כגון לשכב שם ושאר תשמשים יש להמתפק אם מותר להשתמש שם: הגה וכל זה דוקא בבית הנסת קבוע שנבנה מתחילה לכך אבל בית שיחדו לאחר שנבנה בבית הנסת מותר לשכב עליו (פסקין מהרי"א):

מיון קנב (ח) אין סותרים בבית הנסת כדי לבנות בית הנסת אחר שמא יארע להם אונם שלא יבנו الآخر אלא בונים אחר תחלה ואח"כ סותרים היישן (ואפילו לא רצוי לסתור רק מחיצה א' להרחבו נמי דינא הבי) (רבינו ירוחם נ"ג ח"ה וב"י בשם הרמב"ם) והני מיili שהיה הראשון חזק אבל אםחרבו יסודותיו או נטו כתליו ליפול סותרים אותו מיד ומתחילה לבנות בהרחה ביום ובלילה שמא תדחק השעה וישאר חרב: הגה ואסור ליקח אבני מבית הנסת היישנה כדי לבנות חדשה: (הגחות אשר"י פ' בני העיר). ואסור לסתור דבר מבית הנסת אלא אם כן עושה על מנת לבנות (מרדכי פרק בני העיר):

מיון קנג (ח) מותר לעשות מבית הנסת בבית המדרש אבל לא מבהמ"ד בבית הנסת: (ב) בני העיר שמברוזו בבית הנסת יכולים ליקח בדמיו תיבת דהיינו היכל שמניחין בו ס"ת או לוח שמעמידין עליו ס"ת מכרו תיבת יכולים ליקח בדמיו מטפח של ס"ת מכרו מטפח לוקחין בדמייה ספרים דהיינו שכתוב כל חומש לbedo וכן נביאים וכתובים מכרו ספרים לוקחין בדמייה ס"ת אבל איפכא להורידן מקדושתון אסור ואפילו אם קנו בקצת המעוט דבר שקדושתו חמורה אין יכולין לשנות המותר לקדושה קלה:

סִדְרַתְּלָמֶד לַיּוֹם ח' כֶּסֶל

תיטת: ותעוזרני ותזבני, שיזכה קולי על ידי זה ואזקה לבוד את ה'

זִקְנָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר ה'ק'ל כ-בָּשָׂר מִזְהָרֶגֶת זַצְצָל "אֵל" שֶׁאָמַר לְעֵזֶר מִקְוֹה שֶׁדְּבָר אֶחָד מִסְפְּרֵי רַבְבָּשׂ אַחֲרֵי תְּקֹוֹן לְכָל" אֶל "חַק נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹר עַי הַוְצָאת "נְצָחִית וְאַנְצָחָה" שְׁעִיר יִשְׁיבָת תְּיקַוָּת המידות אֶל

מִהוּנִי וּמְגַרְוֹנִי, שְׁתָהִיה בְּעֹזֶרֶי שְׁאָזֶבֶה לְעָבֵד אָזֶתך תָּמִיד בְּשֶׁמֶךְך
בְּקוֹל רְפָה וּזְמָרָה וּשְׁירִים וּגְפּוֹגִים דְּקָדְשָׁה, וּגְגִינּוֹתִי אֲגִגּוֹן כָּל יִמְיָה
חַיִּי עַל בֵּית הָה' וּאָזֶבֶה שְׁיִזְכֶּךָ קֹל רְגַתִּי כָּל כֵּךְ עַד שְׁעַל יְדֵי הַגּוֹן
לִבְדֵּק שְׁגַשִּׁיר וּגְרִגּוֹן לְפָנֵיךְ, עַל יְדֵי זֶה תְּרַאָה בְּצִרוֹתֵינוּ שְׁיִשְׁלַמְנוּ
מִכֶּל עַם וְלִשְׁוֹן, וְתְרַאָה בְּעֲנֵינוּ וּצִרוֹתֵינוּ, וְתִסְתַּכֵּל וְתִשְׁגַּיָּח
בְּרַחְמֵיכְךָ אֵיזֶה אָמֵה מְצֻרָה לְנוּ, וְתַזְשִׁיעָנוּ וְתַצִּילָנוּ מֵהֶם וְתַקְיִם בְּנוּ
מִקְרָא שְׁבָתוֹב: "וַיַּרְא (ה') בְּצֵר לְהָם בְּשֶׁמֶעוֹ אֶת רְגַתָּם":

תב: רְבוּנוּ שֶׁל עַזְלָם, אַתָּה יִדְעָתْ אֶת הַמְחַשְׁבּוֹת אֲשֶׁר חֹשְׁבִים
וַיֹּעֲצִים עַלְינוּ בְּכָל עֵת בֵּין הַעֲכֹ"מ הַמּוֹשְׁלִים עַלְינוּ עַבְשָׁו, "עַל
עַמָּךְ יַעֲרִימָו סֹד וַיַּתְּעִצּוּ עַל צְפּוֹנִיךְ" אַתָּה יִדְעָתْ אֶת כָּל
מְחַשְׁבּוֹתָם עַלְינוּ לְרַעָה חַם וִשְׁלוֹם, "אָמְרוּ לְכֻם וְגַבְהִידָם מִגּוֹי, וְלֹא
יִזְכֵּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד" וּבְצֹוק הַעֲתִים הַלְּלוֹ, אֵין מַי שִׁיעַמְד בְּעַדְנוּ
"אָבֵד חָסִיד מִן הָאָרֶץ", וְגֹדֵר בְּפִרְצֵץ אֵין, עַל מַי לְנוּ לְהַשְׁעָן עַל
אָבִינוּ שְׁבָשְׁמִים:

תכא: מֵלָא רְחַמִּים עַל עַמֹּךְ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד הַבִּיטָה בְּעַנְיִנוּ כִּי רַבּוּ
מִכָּאוּבִינּוּ וְצָרוֹת לְבָבָנוּ וּרְאָה אֶת עַמֹּךְ יִשְׂרָאֵל מְרוֹזִים מִאָד, וְאֵין
עוֹזֵר וְאֵין סֻמָּךְ, וְאֶפְסָם עַצּוֹר וְעַזּוֹב עֲשָׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנְנוּ עֲשָׂה
לְמַעַן הַצְדִיקִים אֲמַתִּים שׁוֹכְנֵי עַפְרָה, "לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הַמָּה
וְאֲדִירִי כָּל חִפְצֵי בָם" עֲשָׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעָנוּ וְתַטָּה לְבַב הַמְּלִכּוֹת
וְהַשְׁרִים וְהַיוֹעֲצִים עַלְיֵינוּ לְטוּבָה, וְתִגְרַשׁ וְתִשְׁבַּר וְתִבְטַל כָּל
מְחַשְׁבּוֹתֶם הַרְעוֹת שִׁישׁ לְהֶם עַל יִשְׂרָאֵל עַמֹּךְ הַקְדוֹשׁ וְתִבְטַל
בְּרַחְמֵיךְ כָּל הַגִּזְוֹת רְעוֹת וּכָל הַפְּקָדוֹת שְׁאיַגְןּוּ טוֹבּוֹת לִיַּשְׂרָאֵל,
הַז אָוֹתֵן הַגִּזְוֹת וְהַפְּקָדוֹת שִׁכְבַּר נְגִזּוֹ וְהַז אָוֹתֶם שְׁרוֹצִים לְגֹזֶר
עֲדֵין חָם וְשָׁלוֹם, כָּלָם תִשְׁבַּר וְתִעַקֵּר וְתִבְטַל אָוֹתֶם בְּבֶטֶול גָּמָור
וְתִהְפַּךְ לְבַב כָּל הַקִּיסְרִים וְהַמְּלִכִּים וְהַשְׁרִים עַלְיֵינוּ לְטוּבָה תָּמִיד כִּי

זֶה נָתַן וְכֹא יַעֲבֹר

סִדְרַ חַלְמֹד לַיּוֹם ח' כֶּסֶל

אַתָּה יִדְעַת ה' אֱלֹקֵינוּ, כִּי אֵין מַי שִׁיעַמְד בְּעַדְנוּ עַתָּה בְּעַקְבָּא
דְּמִשְׁיחָא בְּעַת צִרָּה הַזֹּאת, כִּי אֵם רְחַמֵּד הַרְבִּים לְבַד "שֻׁב
מִחְרוֹן אֲפָה, וְהַגָּחֵם עַל הַרְעָה לְעַמָּךְ" זָכָנו בְּרְחַמֵּד הַרְבִּים
שִׁיזְדַּכְךָ קֹול רְגַתְנוּ עַד שְׁגַזְבָּה לְהַמְּתִיק כָּל הַדִּינִים וְלַבְּטַל כָּל
הַצְּרוֹת וְכָל הַגִּזְוֹת מַעַלְינוּ וּמַעַל כָּל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי
הַגְּגּוֹנִים לְבַד שַׁתְּשַׁמֵּע קֹול רְגַתְנוּ, וַיַּעֲרַב לְהַרְגִּינוּ, וַתִּרְחַם עַלְינוּ
וַתּוֹשִׁיעֵנוּ:

תָּכְבָּה: וְגַזְבָּה לְשִׁיר וְלַרְגֵּן וְלַגְגֵּן לְפָגִיךְ גְּגּוֹנִים וְשִׁירֹות וַתִּשְׁבַּחַזְתָּ
לְשִׁמְךָ וְלַעֲבֹדְתָּךְ בְּאֶמֶת תְּמִיד, עַד שְׁגַזְבָּה לְעוֹזֵר בְּרְחַמֵּד "שִׁיר
הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה", שִׁיר הַמְּעָלָה עַל כָּל הַשִּׁירִים וְגַזְבָּה לְכָל
עַשְׂרָה מִינִי גְּגִינָה שֶׁגָּאָמַר בְּהָם סְפִּרְתָּהְלִים וַתִּבְרַךְ אֹתָנוּ
בְּשִׁלּוּמָךְ הַטוֹּב, וַתִּשְׁפִּיעַ שְׁלוּם עַל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, שִׁיחִיה
שְׁלוּם בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל בֵּין אָחָד לְחֶבְרוֹן וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתָּו וְלֹא יְהִי
שָׁוֹם שְׁגָּאָה וְקָגָּאָה וַתִּחְרוֹת וְקָגָּטוֹר בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ לְעוֹלָם
וַיִּתְרַבֵּה וַיִּתְגַּדֵּל הַשְּׁלוּם, עַד שְׁיִמְשַׁךְ שְׁלוּם בֵּין כָּל בְּאֵי עוֹלָם עַד
שִׁיכְלֹו כָּל אָחָד וְאָחָד לְעוֹזֵר אֶת חֶבְרוֹן אֶל הָאֶמֶת, שִׁיסְתַּכְלֵל עַל
תִּכְלִיתוֹ הַגְּצָחִי, וְלֹא יִבְלַה יִמְיוֹ לְהַבְּלִיל וְלַרְיִק, עַד שִׁיַּשְׁלִיכָו כָּל אִישׁ
אֲתָאֵלִילִי כְּסִפּוֹ וְאֲלִילִי זְהֻבוֹ, וַיִּשְׁוֹבוּ כָּלָם אֲלֵיכָה בְּאֶמֶת לְעַבְדָּךְ
בְּאֶמֶת בִּירָאָה וּבְאֶהָּבָה וַתִּזְכְּנוּ לְקַבֵּל שְׁבַת שְׁלוּם בְּשִׁמְחָה וְחִדּוֹת
גְּדוֹלָה וּעֲצֹמָה תְּמִיד, וַתִּפְרַם עַלְינוּ סְפָת שְׁלוּמָךְ וְגַזְבָּה שִׁיחִיה
שְׁלוּם בְּגֻפֵּנוּ וַתִּרְפְּאֵנוּ רְפּוֹאָת הַגְּפֵשׁ וְרְפּוֹאָת הַגּוֹת, שְׁלֹא יְהִי
מְחֻלְקָת בֵּין הָאֶרְבָּעָה יִסּוּדּוֹת שְׁבָגֻפֵּנוּ, רַק כָּלָם יִתְגַּהֵנוּ בְּמַזְג הַשְּׁזֹה
בְּשְׁלוּם גְּדוֹלָה וְתִסְרִיר מְחֻלָּה מִקְרַבְנוּ, וַתִּשְׁלַח רְפּוֹאָה שְׁלָמָה לְחוֹלִי
עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל (וּבְפִרְט לְפָלוֹנִי בֵּן פָּלוֹנִי וּכְו'):

תָּכְגָּה: וַתִּעְזְרֵנוּ שִׁיחִיה שְׁלוּם בְּמִמּוֹגָנוּ וַתִּשְׁלַח בְּרָכָה וַחֲצִלָּה בְּכָל

זֶקְןָ נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר

ה'קו אֱלֹהִים מְקוֹם שְׁדָךְ שְׁדָךְ מִסְפֵּרִי רַבָּנוּ עַזְהָה תַּקְוֹזָה לְפָלָא

ח'קו אֱלֹהִים מְקוֹם שְׁדָךְ שְׁדָךְ מִסְפֵּרִי רַבָּנוּ עַזְהָה תַּקְוֹזָה לְפָלָא

ב'קו "חַק נָתֵן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹרָעִי הַוֹּצָאת "נְצָחָת וְגַנְחָת" שְׁעִיר יִשְׁבַּת תִּיקְוֹן המידות

מְעִשָּׂה יָדִינוּ וְלֹא יַעֲלָה שָׁוֹם קְנָאת בְּלֵב שָׁוֹם אֶחָד מִיְשָׁרָאֵל עַל
מִמּוֹן וְחַפְצֵי חֶבְרוֹן וְלֹא יַהְיָה שָׁוֹם גִּזְלוֹת וְעַשְׁק בְּיִגְינָנוּ וְלֹא יַעֲלָה
קְנָאת אָדָם עַלְיוֹן וְלֹא קְנָאתִי עַל אֶחָרִים וְתַזְמִין לְנוּ פְּרָגָסּוֹתֵינוּ קָדָם
שְׁגַכְטִירָה לְהָם וְאֶל תְּצִרְיכֵנוּ לֹא לִיְדִי מִתְנַת בְּשֶׁר וְדָם וְלֹא לִיְדִי
הַלְוָאָתָם:

תְּכַד: וְתַזְכִּנוּ שִׁיחָה שְׁלוּם בְּתוֹרַתֵּינוּ בְּלֹא קְשִׁיות וְגַזְבָּה לְהַבִּין
הַיְיטָב בְּמִהִירָה גָּדוֹל בְּכָל מִקּוֹם שְׁגָלְמָד שָׁם וְגַזְבָּה לְהַבִּין כָּל דְּבָרִי
תוֹרַתְךָ עַל בּוֹרִין בְּלֵי שָׁוֹם קְשִׁיות כָּל וְתַעֲזִרְנוּ וְתַזְכִּנוּ לְחַדְשָׁה
תִּמְיָד בְּאָוֹרִים וְחַדּוֹשִׁים אֲמַתִּים בְּתוֹרַתְךָ הַקְדּוֹשָׁה בְּקָדְשָׁה
וּבְטַהֲרָה בְּאֶמֶת וּבְאֶמוֹגָה כְּרַצְוֹנָה הַטּוֹב וְגַזְבָּה לְכָל בְּחִינּוֹת שְׁלוּם
בְּתַכְלִית הַשְּׁלִמּוֹת, עַד שְׁגַזְבָּה לְעוֹזֶר כָּל הָעוֹלָם כָּל לְעַבּוֹדָתְךָ
בְּאֶמֶת, וַיַּשְׁזַבּוּ כָּלִם אֵלֵיךְ וַיַּעֲבֹדְךָ בְּאַיִלָּה וּבְיִרְאָה וּבְאַהֲבָה חֻם
וְחַמֵּל עַלְיָנוּ, וְמַלְאָמָלָותֵינוּ בְּרַחְמִים בְּרַכְנוּ בְּשְׁלוּם אֶל רַם
וְגַשְׁא, "הִי עַז לְעַמּוֹ יִתְן הִי יִבְרֹךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוּם" וּקְיִם לְנוּ מִקְרָא
שְׁפָתּוֹב: "כִּי בְּשֶׁמֶחָה תִּצְאֹו וּבְשְׁלוּם תִּזְבְּלוֹן, הַהֲרִים וְהַגְּבֻעּוֹת
יִפְצַחְוּ לְפָנֵיכֶם רַגְּה, וּכָל עַצְיִ הַשְּׁדָה יִמְחָאָו כִּפְרָשְׁלוּם רַב לְאַזְהָבִי
תוֹרַתְךָ וְאֵין לִמּוֹ מִכְשָׁול" עֹזֶשָׁה שְׁלוּם בְּמַרְזָמִיו, הוּא בְּרַחְמִיו
יַעֲשָׂה שְׁלוּם עַלְיָנוּ, וְעַל כָּל יִשְׁרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמָן: